

Éfésási

Ísu wiyómpa'a iyówana Póro moórá-waai úmai sísamaifakemba kae'-áátáyá'íyo miyáumai-aatai maisuwéna maanáái agaimái Éfésási-naoraa-waasi Ísuni aampa'ó kun-kwáásifá'á agaimái amúwana Títikaasi maimaéna mátímakaiye. Maanáái isésa fi'o-fi'on-daoraa tíméro séna agaiyáiyé. Ísun-aaimo simátíma'mae iyúnkakemba Rómu-naopa'a ándáfa'a ánkarowana ména maanáái agaimarówana mátímakaiye.

¹ Kemá Póro maanáúfái agai-timúmpo ísáaro. Maníkó wení imáyáafinkemba kentáféna séna aantá-waasi-i'a éma Ísu Káráisitín-aai kosimátíma'mae núwo séna si'mákaiфо ísáaro. Éfésási-naopakewi Fasi'aénkóní waási Ísu Káráisitíye'o kááisamai méraawi ímba ifátuwe'a fasi'ámaimo méraawi ísáaro. ² Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitíye úwoi túwa'nai esarai faru wéuwatinkaayantafe'a inái sune.

Káráisitinte'a kááisasinkenasa wemparí'o úmakain-aai.

³ Maníkó Ísu Káráisitín-afowámá éna Ísu Káráisitinteta kááisasinkenasa wiyómpa'a wenópakemba fasi'aémbá siménasa kawé'á uwásínkáísata póta wentáféta súwiyó sune. ⁴ Naaófá'á Maníkó maramá ímbo úmakonka'a Ísu Káráisitinteta kááisamaisa méraandasafenasa we-naúranka'a wendé-í'a onanasá kentááfímbá ímba sáwí-aaimo wéraindasafena wemparí'a úmakaiye. ⁵ Maníkó kentáásáféna imáyáa éna naaófá'á séna Ísu Káráisitíni kísausafe'o é'a kesáánintone kesiyáámúntoni'a ónááwe séna wení imáyáafinkemba amoí éna miyán-ááímá siyáimba póna miyá uráiyé. ⁶ Ááninkomba arumbó

ámakaiwainte'a kááísasinkenasa óraa-kawe'a uwásinkenasa úwoi súwa'nai uwásínkaraimba póta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

⁷⁻⁸ Pukáintafena sáwí-imayaasa maisiyuwénasa misáwí-ímáyáágó ta'ótokainta faúsinkenasa kentáásáféna fí'oran-imayaa wéimba úwoi áfááraumai súwa'nai enasa póna kentáási sáwí-imayaa maisíyukaiye. ⁹ Naaófá'á wení kawe'-ímáyááfínkémbá aúpá'á to'mayaa úmakaimba káfé'a wépaape-isata wéawanaumne. Káráisiti ken-ímáyáá íníye siyáintemba póna ¹⁰ Maníkómó siyáin-kanaamo tinda seyaafá-tántáá'ó úmakaimba wíyómpakene marapákéné komáétamae úmarainana Káráisiti óraako mindára'a káráwiyiniye.

¹¹ Maníkó wení imáyáafinkembo to'mayaa úmakaimpinkemba miyá wéiye. Imáyáa éna to'mayaa úmakaimba póna Yúndaa-waasi wení waási-i'ó úndasafenasa Káráisitinte'a kááísasinkenasa wemparíta uwásínkaraiye. ¹² Aifa'á Káráisitimba amumaréta méraundawisa wení áwáuma fí'oran-awauma isatá mósá wémaraumne.

¹³ Miyáumai fí'onkaa-waasi érai'-aaima kawe'-ámpá'á métinkainiye minásé-ááímá isé'a Ísu Káráisitin-aaisafe'ó timánkúnkúmbo ombá Maníkó kesí ámútankomba tíménaumne símai fasi'ámakaintemba miyá uráimba pó'a wení waási-i'a úmai mé'a Ísaraawe. ¹⁴ Maníkóní Ufaen-ámútánkó keséta méraintafeta séta érai'a Maníkó wení waásisafena símai fasi'ámakainta kesópata tíníye. Érai'a Maníkó wení waásisa ta'ótokaampinkemba faúsinkainiyesa wéseta mindásafeta wení áwáuma fí'oran-awauma mósá wémaraumne.

¹⁵ Agaúnda érai'-aaima pó'a kembiwí Fasi'aénkó Ísumpa'a timankúnkúmba é'a Maníkóní waási-imayaa é'a méraawe-aaima isé'a ¹⁶ Maníkómpá'á súwi símae iyé'a kembiwí túwa'nai úmai inai súnda ¹⁷ Maníkómpá'á maarán-ááísafé'a áísai une. Fasi'aénkó Ísu Káráisitín-afowámá kentáásifowama fí'oran-awauma wéraiwei wemá wení ámútamba timínana kentí imáyáa kawé'á uwátinkena Maníkóní áwáuma aráátimina'a pó'a kawé'-úmai awánánáawe. ¹⁸ Kentí imáyáa saagátinkena táántarintafe'a wesé'lo méraiyaambo amu'maré'lo méraantafe'a mindásafe'a inai súne. Wemá wení waási kawé'ó úmaimo méraiyaamba to'mayaa úmarena símai fasi'ámakaimbo awánáiyantafe'a inai súne. ¹⁹⁻²⁰ Wenáásifeta simankúnkúmba wéundawifinta wení fasi'aénkó kisauma wémaimba mifási'áémbá iyáákarai-fasi'aenko isa'á awánáiyantafe'a inai súne. Maníkó mifási'áéntámbá Káráisitimba pukómpinkemba iyáfasinankena wenayáánúrapa'a fasi'aén-áémpá'á wiyómpa'a móankaraiye. Mifási'áémbá wenáásifeta simankúnkúmba wéundawisa símakai-fasi'aenta mimbórá-fási'áémbán-iyé. ²¹ Káráisiti seyaafá'-wáásiyá'á káráwiyena wiyómpa'o káráwiyaawiya'e fasi'aénkwáráwiyá'é aifarááwiyá'é káfé'lo túwí'o wéraiweiya'e ánaaembo túwí'o wéraindawiya'e káráwiyaiye. ²² Maníkó seyaafáká'ó káráwiyindasafena wembá iyáfasinankena wení waásisafena imáyáa éna simáména séna iyáákae-Fasi'aenko-i'a uréma seyaafá-tántááká'á káráwiyuwo siyáiyé. ²³ A'nómpínkén-ímáyáágómó seyaafá-túrá'ó káráwiyaintemba Maníkóní waásisa Káráisitín-áúraamba únanasa wemá si'nónkáántá éna káráwiyaiye. A'nónkó weyáára'a ímba méraisana áuwawaako ímba miyá uráifo mimbórá-túwawaa'o wéraintemba Káráisiti seyaafá-túwawaa'a aaómíyamai-i'a uwásinkenasa wewará'á aaómíyamai-i'a úmai méraiye.

2

Maníkóní némpa'o méraundafakenta aúí'o úmaimo méraunda-ita uwásínkáín-aaí.

¹ Ááéma sáwí-imayaa wée'a sáwí'o urón-kanaafimba méraawini áwáuma Maníkóní némpa'a mé'a pó'a ² marapákén-kwáásítí sáwí-amba arááíwae'a waántáwanko waántá-waasiti óraakomba arááíwae'a wemá Maníkón-aaí ímba ísámai kawé'ó wéowiya'a káráwiyaiwaimba arááíwakaawe. ³ Miyámó ontembá ááéma miyásá uráunda sáwí-tantaatafeta sirááísafeta éta sáwí-imayaa arááíwaewananasa Maníkó sáwí-meyamba seyaafá'nánká'ó tímínten-úmai kanaa'á simíndasafenasa ifátuwenasa ⁴ arumbá áfááraumai uwásinkenasa kentáásáféna óraa'-imayaa éna póna ⁵ úwoi súwa'nai enasa kawé'-ámpátá mésínkaraiye. Sáwítaamo étaamo méraawandawini áwáura'a Maníkóní némpa'a méraawandarata Ísu Káráísitimbo pukáimpinkembo íyáfasinankaraintemba aúí'o úmaimo méraanda-ita uwásinkenasa ⁶ Káráísitimba pukáimpinkemba íyáfasinankena wíyómpa'a móankarena Ísu Káráísitinte'a kááísasinkenasa aúí'a uwásínkaraisata Káráísitimo wíyómpa'o ménamo káráwiyaintemba wíyómpata imáyáa éta méraumne. ⁷ Maníkó Ísu Káráísitimba ai'marówana kumbéna kentáásáfénawe séna puwéna kentáásí sáwí-imayaa maisiyuwéna miyáumai óraa-kawé'a uwásinkenasa úwoi óraa'a súwa'nai uráísata póta wení kawé-kísáú awánamae íyóndasafenasa miyá uráíye. ⁸ Maníkó úwoi túwa'nai úwa'a wenááísafe'a timankúnkúmba uwaná sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. Ímba kentí imáyáafinkemba wenááísafe'a timankúnkúmba uráafo Maníkó imáyáa tímúwa'a timankúnkúmba uráawe. ⁹ Túma maimaé iyésa sésa

kawe'á wéunda póta kawé'-ámpátá wégune sefó séna ímba kawé-kísáúgóní méyámbánifo Maníkó úwoi túwa'nai énasafena sáwí-imayaago ta'ótokaimpinkemba faútinkena kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ¹⁰ Maníkó kentáámó uráiwai séna

kawé-kísáú maimaé wéiyesa méranaawe siyáimba póna kawé-kísáú máendasafenasa úmakena Ísu Káráisitinteta kááisasinkaraiye.

Mimbórá-wáásí-ítaamo uwásinkarain-aii.

¹¹ Mindásafe'a imáyáan-oro. Kentinófoi ímba Yúndaa-waasi ofo kembiwíwára'á ímba Yúndaa-waasi owatá Yúndaa-waasisa Maníkóní waásisa úndasafeta súma kárámai araenáenta wéeta kembiwísáfeta úwoi-waasi owé-imáyáá éta séta ímba túma kárámai araenáemba owí owésá wésumpo mindásafe'a imáyáan-oro. ¹² Minkánaáfímbá kembiwí Káráisitini némpa'a mé'a fí'owima é'a ímba Maníkómó wemparí'o úmakain-kwaasi é'a Maníkó símai fasi'ámarena kááisamakain-kwaasi ímba é'a marapá'á mérowana Maníkó kesé'a ímba mérowa'a wesé'o méraiyantafe'a ímba amu'maré'a mérowana ¹³ ááéma Maníkóní némpa'o mérowi Ísu Káráisiti kembiwísáfénawe séna puwéna póna tí'maena wení ewaa'á tínkaraisa'a pó'a wesé'a kááisamai méraawe.

¹⁴ Ísu Káráisiti puwúntafena Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye kentáásí afufumpimbó wénamo tuwínkaa'-úmimo namuro-wáásí-í'o uwásinkemonta maisiyuwéna mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa ¹⁵ Yúndaa-waasisa kentáásí áamámba tuwéna Yúndaa-waasiye fí'onkaa-waasiye aúí'a úmai mimbórá-wáásí-í'a uwásinkenasa wempá'á kááisasinkenasa póna faru uwásinkaindasafena miyá uráiyé. ¹⁶ Ísu Káráisiti aaraa-táiyá'ó pukáintafena síyámbo wéunda-tantaa'a tai'ásinkenasa Yúndaa-waasiye

ff'onkaa-waasiye mimbórá-wáási-i'a uwásinkenasa sí'maenasa Maníkómpá'á mósinkenasa ¹⁷ miyá éna téna ásé-aai faru wéuwasinkain-aaisa simátimena kembiwí ff'onkaa-waasi Maníkóní nempa'o méraawi tasimátimena kesáá Yúndaa-waasi Maníkóní ewaa'ó méraundawisa tasimásimenasa ¹⁸ Ísu Káráisiti miyá uráintafena Maníkóní ámútanko súwa'nai isanasá Káráisiti kentáá Yúndaa-waasiye ff'onkaa-waasiye sí'maenasa kentáásifowampa'a wéwisata wení ewaatá méraumne.

¹⁹ Mindásafe'a ááéma wááu-waasiyaamba uré'a káfé'a ímba miyá ombá Maníkóní waásiye kembiwíwará'á Maníkóní waási-i'a úmai méraamba kesááwé kembiwíyé Maníkóní akún-kwáási-íta úmaisá méraumne. ²⁰ Maníkómó naankáámbó wéumaraimba Ísu Káráisiti áfonkaamba isasá Maníkóní aantá-waasiye Maníkón-aai simátíméwiye naamayáánkaamba owa'á kembiwí naankáámbá wéowe. ²¹ Áfonkomo seyaafá'-náánámímó kárá'uraintemba kesáá Ísu Káráisitiye'a kááísamaisa méraunda Maníkó wení ufaen-dámbá waási súsanta naankáámbá wéumaraiye. ²² Kembiwíyé kesááwé weséta kááísamaimo méraundasa Maníkóní ámútanko waási súsanta naankáámbá wéumarena mimpímbá méraiye.

3

Póro ff'onkaa-waasifimba kísau mo maiyáin-aaí.

¹ Mindásafe'a kemá Póro ff'onkaa-waasi Ísu Káráisitin-aai simátimewandarakemba aaisambá sésa ándáfa'a mósínkarowa'a Ísu Káráisitini kísau-waasi é'a kembiwísáfé'a inái sune. ² Maníkómó úwoi túwa'nai índasafena minkísáú símakowana minkísáúgó kawé'ó uwátínkáimba é'a ísaraawe. ³ Maníkómó to'mayaa úmaimo aúpá'ó makáimba aráásimuwa'a ááéma minááífinkémbá ampáán-áái aúfáífimba

agaimakáumne. ⁴ Ááéma Ísu Káráísitin-aai aúpá'ó makáimba simásimuwa'a ísaraumne. Maanáúfáímó agaúnda ísámai kawé'án-oro. ⁵ Maníkó naaófá'ó mérowi minááímá ímba simátimena káfé'a Maníkóní ámútanko wení aantá-waasisaawe wenáái simátíméwiye simásímakaiye. ⁶ Minásé-áái maarán-ááín-iye. Yúndaa-waasisaamo ásé-aaimo ísaraundanten-úmai fí'onkaa-waasi ísaraantafena Maníkó kawé'á uwátínkáísasa fí'onkaa-waasiye Yúndaa-waasiye mimbórá'í'a úmáis méraumne. Maníkó séna Ísu Káráísitini kísausafe'a miyá ónaumne símai fasi'ámakaimba póna ímba Yúndaa-waasi aantembanifo fí'onkaa-waasisafenawara'a símai fasi'ámakaiye.

⁷ Ásé-aaimo simátíméndasafena Maníkó úwoi súwa'nai ena wení fasi'aémbá siména wení kísau-waasi-i'a uwásínkaraiye. ⁸ Maníkóní waási kembá íyáákaraawa'a kári-waasi pó'a fí'onkaa-waasi ásé-aai Ísu Káráísitini kísau fí'on-kísau íyáákarain-kísau-aaimo simátíméndasafena íyáfasisinkaraiye. ⁹ Maníkó simásimena séna to'mayaa úmare'o aúpá'ó tuwé'o miyá ónaumne siyáunda-aaima símai paápé uwátimiyo Maníkó simásímakaiye. Maníkó seyaafá-tántáá'ó úmakaiwai aifa'á minááímá aúpá'ó tukáimba waé'wae'o émáyáimba ¹⁰ káfé'a káráwiyaawiye fasi'aénkwáráwíyé wíyómpa'o méraawi Maníkóní waási tuwánésa sésa Maníkó fí'oran-kawé'-imayaawarawin-iye wésewe. ¹¹ Áwáura'a Maníkó imáyáa éna to'mayaa éna séna miyá ónaumne séna Ísu Káráísiti kentáásí Fasi'aénkómbá imáyáa amúwana miyá uráiyé. ¹² Ísu Káráísitiye'a kááísamaisa méraundasafetaawe wenááísafeta simankúnkúmbo wéundasafenawe ímba sáá'a isatá Maníkónópata úwoisa wégune. ¹³ Mindásafe'a simátime'a sune. Kembiwí ásé-aaimo simátimewandarakemba aaisambá sésa sí'a úni'a

uwásínkaraafo fasi'ámai mé'a ímba ifátúwáaro.

Umbai-tántáá'ó kesópa'o wéraitmba kanaán-ifo úwoi
aamoín-oro.

Kárásiti aruntáámó símín-aii.

¹⁴ Minááísáf'e'a imáyáa wée'a Maníkó kentáásifowan-
aúranka'a kífae'a inai sune. ¹⁵ Seyaafá'-ákúmbá marapá'ó
méraawiye wiyómpa'o méraawiye miwítí áwáuma
Maníkó isa'á wenaúranka'a kífae'a mé'a maarán-ínai
sune. ¹⁶ Maníkóní ámútanko kentirumpimbá ména
fí'oran-oraako póna fasi'aémbá timína'a fasi'ámai mé'a
¹⁷ Ísu Kárásitin-aaisafe'a timankúnkumbo ontáféna
kentirumpimbá ména wemá tirumbó wétimewini
áwáuma isa'á wentáfé'a fasi'ámai tirumbá wéame'a
méraiyantafe'a inai sune. ¹⁸ Kárásiti seyaafápímbá
arumbá wétimimba óraa'a wétimiye. Kárásiti fasi'aémbá
timína'a kembiwíyé Maníkóní waásiye seyaafá'á sé'a
Kárásiti kentááfimba arumbá wésimimba óraa'a
wésimimba póna ímba tai'áíníye síyantafe'a inai sune.
¹⁹ Ísu Kárásiti seyaafápímbá arumbá wétimimba óraa'a
wétimimba ínta kanaa'á úmaisa awánasaraundasaanifo
káfé'a kárika'a awáné'a ánaaemba awánamai kawé'ó
íyantafe'a inai sune. Fasi'aémbá Maníkómpímbá óraa'a
wéna kembiwífímbá óraa'a wéintafe'a inai sune.

²⁰ Imáyáamo wéetaamo Maníkómbó wéaisai-undasa
kári-tantaa'an-ifo wení fasi'aéntámbó wésuwa'nai-
enasaamo wéimba mindá iyáákarain-tantaa'an-iyé.

²¹ Maníkóní waásisa Ísu Kárásitiyeta kááísamaisa méta
káfétaamo méraunda-waasiye ánaaembo paápé íyan-
kwaasiye séta wenáwí'a óraa'a úmae wéiyimba

érai'-aaima iyésá símaeta iyónaumne.

¹ Fasi'aénkóní kísau wémaundarakemba ándáfa'a sínkaraawa'a mé'a maanááímá wa'wisé'a simátimune. Maníkó táántena séna maarán-úmai méraaro siyáifo miyán-oro. ² Kentúma ímba maimaé iyé'a aáno úmai mé'a imáyáa wée'a túwa'nai e'a sáwí'o uwátínkáambo é'a ímba imáyáamo iyamba úwoi túwa'nai oro. ³ Maníkóní ámútanko imáyáa tímísa'a mimbórá-ímáyáará'á mé'a miyá é'a aáno úmae'o iyíyantafe'a ímba ifátúwáaro. ⁴ Maníkóní ámútamba mimbórá méraisata kesáa mimbórá-súräämbá úmaisa méraunanasa sáántaraimba póta wesétaamo méraandasafeta amu'maréta méta mimbórá-tántáátáféta amu'maréta méranaumne. ⁵ Fasi'aénkó mimbóráwígó méraisana Maníkón-aaisafeta simankúnkúmbo wéunda-anta mimbórá-ámbá isaná nombó maúndasa mimbórá-ámbá isaná ⁶ Maníkó mimbóráwígó ména seyaafá'-wáásísá kentáásifowama ména seyaafá'-wáásíyá'á káráwiyena seyaafá'-wáásísá kawé'á uwásinkenasa wení waásifimba méraiye.

⁷ Maníkó méraisana Ísu Kárásiti wení imáyáafinkemba wení kísausaamo máéndasafenasa wení fasi'aémpínkémbá moórá-mora-waasisa fasi'aéntá símakaiye. ⁸ Mindásafena naaófá'á Maníkón-ai aúfáífimba agaimaréna séna

sanaambó iyúnka'a ta'ótokowi tí'maena
iyéna waási aamoi-tántáá'á tímakaiye

agaimaréna siyáíye. ⁹ Iyúnka'o siyáin-aaigoni áwáuma maarán-íye. Aifa'á marapá'á kunkéna mara-aifa'-úramba kunkéna ¹⁰ wíyómpa'o iyáimba mimbóráwígómá póna seyaafápímpá'á wení fasi'aémbá wéraiye. ¹¹ Aamoi-tántáá'á tímakaiye

siyáin-aaigoni áwáuma maarán-íye. Wení kísaua maíyantafena fasi'aémbá waási tímúwasa tuwímbai-waasimo tímú-fasi'aentamba aantá-waasiti kísau

máúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkó simátímakain-aaima simátímúwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkón-aai ímbo ísaron-kwaasi simátíma'maesa kuwasá tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkóní waásiya'a káráwiyuwasa tuwímbai-waasimo timú-fasi'aentamba Maníkón-aai uwáítái'-uwasá miyáumai Ísu Káráisitini kásauma maiyáawe. ¹² Maníkóní waásisa wení kásauma wémaeta moórá-mora-waasisa túwa'nai úmai mimbóráí'a úmaisá méta fasi'átinkaundasafenasa fasi'aéntámbá miyá uráíye. ¹³ Mindásafeta méta Maníkón-ááninkon-aaisafeta simankúnkúmbo wéundasafetaawe wembá awánamai kawé'á wéundasafetaawe mimbórá-ímáyáá éta kááísamai méta sáá'a kaefaréta Káráisitinkaani'a úmaisá méranaumne. ¹⁴ Miyásáámó onasasáámó ésa iyámpóímo karo'ó simátiyuwaantemba kentáá ímba miyán-kárótá simásiyuwanaawe. Miyám-baaran-aai ínta arááíwaeta waási sáwí-ampa'a métinkanae sésa sáwí-imayaafinkembo wésiyan-aaima ímba iséta miyán-áái ínta arááíwaenaumpo ¹⁵ érai'-aai aantemba wéseta waási-imayaa wéeta seyaafá-tántáá'á sáákaefamai-waasi-i'a úmai méta Káráisitinkaani'a úmaisá méranaumne. Wemá kentáárá'á káráwiyaisata ¹⁶ kesáá Káráisiti áúwawaata únana kentáási'nonkaamba Káráisiti éna seyaafá-súwawaakata káráwiyaiye. Tiyáámba tísamaima tínúnkoma ta'ótokaisana ti'nónkómó ímbá seyaafá-túwawaapa'a ímáyáa tímísana tiyáánko wení kísau máísana tísamaigo wení kísau máísana miyámó wéenamo óraa'o wéimba miyáumai Káráisiti wení waási ímáyáa tímísasa moórá-mora-waasi wétuwa'nai-esa wéfasi'atinkesa méraawe.

Káráisitinte'a kááísatinkena aú'lo uwátínkarain-aai.

¹⁷ Fasi'aénkón-aúranka'a fasi'ámai simátimumpo ísáaro. Maníkóní aambó ímbo arááíwáéwimo

méraantemba ímba miyán-oro. Miwí sáwí-imayaafimba mésa ¹⁸ ímba ísámai kawé'á ésa Maníkón-aisafesa tirumbá márááwana ti'nómbá umbaí taisasá méraantafesa miwítí imáyáago kumeu'á isasá Maníkómó aúí'ó wéuwatinkain-aempa'a ímba mésa ¹⁹ sáwí'ó on-ímáyáá aantemba ésa fí'ó-fi'on-tantaa'ó sáwí'ó ombá aamoí ésa miyámó ontáfésa ímba tigaesáfésa wéowe.

²⁰ Miwí miyá wéofó kembiwí Ísu Káráísitimpa'a té'a wení aampa'á wéwe'a ²¹ wenáái isé'a érai'e sumbá Ísumpakemba érai'-aaima simátíma'maesa iyúwa'a ísaraawe. ²² Ááéraan-imayaagomo sáwí-tantaatafe'ó tiráásafe'ó uwanamó karo'ó simátíyukaimba ifátuwe'a ²³ miyámó íyanamo éna Maníkó kentí imáyáa aúí'a uwátinkena ²⁴ wembó arááímo táínda-i'ó íyantafena aúí'a Maníkónkáání'a uwátinkaina'a érai'a Maníkóntáfé'a imáyáa é'a arupíse úmai méranaawe.

²⁵ Mindásafe'a karo'-ááímá tínaaemba uwáme'a kentí waásifimba érai'-aai aantemba seró. Ísu Káráísitini akún-ándá póta mimbóráí'a úmai méta póta miyásá onó. ²⁶ Aisambó síyamba ímba sáwí'a é'a ááéma aáno úmai mé'a aaisambá wae'wae'a ifó sé'a ifá'á túwáaro. ²⁷ Waántáwanko tafisína'a sáwí'a únafo sé'a aaisambó síyamba ifá'á túwáaro. ²⁸ Umémbó íyawí maarán-oro. Ímba umémbá é'a tuwímbai-tantaa'ó maíyantafe'a kísau wémae'a minkákémbá maiyé'a ímbo makén-kwaasi túwa'nai e'a tíméro. ²⁹ Sáwí-aaima ímba sé'a kawé'ó uwátinkainda-aai aantemba seró. Miyámó é'ó é'a minááímó isáíyan-kwaasi kawé'á uwátinkaiyasa fasi'ámai méranaawe. ³⁰ Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro. Maníkó seyaafá-tántáápínkémbó faúsinkainda-kanaamo tínda Maníkóní Ufaen-ámútánkó kentirumpimbá méraintafe'a

sé'a Maníkóní waási úne síyantafena Maníkóní Ufaen-ámútánkó arumbá umbaí taifáínifo ímba sáwí'an-oro.
³¹ Kempímpá'á maarán-tántáá'ó é'a tínaaemba uwáméro. Kaorái-tántáá'é tirumbó sáwí'o íyé aaisambó síyé símaimo sáwí'o uwátínkáíye seyaafá-tántáá'ó sáwí'o íyé
³² ímba miyámó íyamba tirumbá uwátinke'a túwa'nai e'a Ísu Káráísitimo kentí sáwí-imayaamo maitiyúwáísanamó Maníkómó ímbo anondáámo sáwí-meyambo tímíntemba fí'owimo sáwí'o uwátínkémba ímba
 imáyáa é'a anondáá sáwí-imayaa uwátínkáaro.

5

Sámo kain-áémpá'á méraaromo siyáin-ai.

¹ Maníkó arumbá wétimisa'a wení iyámpói ontáfé'a pó'a wemó intembá miyáumai wée'a ² moórá-mora-waasi kentirumbá wétimé'a méraaro. Ísu Káráísitimo kentááfímbó arumbó wésimenasaamo kentáásí sáwí-imayaamo maisiyuwáíndasafenasaamo puwúwanamo Maníkómó aamoimó uráintemba moórá-mora-waasi kentirumbá tíméro.

³ Maníkóní waási ontáfé'a maa'u-tántáá'é sáwí'o íyé túraniyamba únafo sé'a miyán-tántáákón-áái ímba seró.

⁴ Sáwí-aaiye uwónao-aaiye karaánáá'-aaiye súnafo sé'o Maníkómpá'ó súwimo síyamba mindá kawé'án-iyé.

⁵ Érai'a maa'u-tántáá'ó owiyé sáwí'o owiyé túraniyambo owiyé miyámó on-kwáásí Ísu Káráísitiye Maníkóe'o káráwiyayapa'a ímba mésa túraniyambo owí marapá-tántáátáfésa aamoí ésa ímba Maníkóntáfésa aamoí owí Káráísitiye Maníkóe'a káráwiyayapa'a ímba méranaawe.

⁶ Miyá-sáwí'ó on-tántáátáfésamo síyamba karo'á simátíyúwáafainifo káráwiyoro. Maníkón-ai ísámai sáwí'o owí miyá-sáwí-ááímó sembá póna Maníkó

aaisambá tiyínífo káráwiyo. ⁷ Miyámó síyawise'a ímba mé'a miwí ímba tirááíwáéro. ⁸ Ááéma kumeu'-áémpá'ó maé'ómbanifo káfé'a Fasi'aénkóní waási ontáfé'a sámó kain-áémpá'á méraamba pó'a sáaraan-kwaasiyaamba úmai méraaro. ⁹ Sámó kain-áémpá'ó mé'o é'a arupíse úmai kawé'-úmai mé'a érai'-aai wése'a mé'a ¹⁰ imáyáa é'a sé'a Fasi'aénkó aamoí ínkwae-i'a úne sé'a miyán-oro. ¹¹⁻¹² Kumeupá'ó méraawi ímba áúwara-kisau wémaefo ímba miwísé'a miyámó íyamba afora'á simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a aúpá'ó ombó sé'o é'a tígasesáfé'a ónááfo afora'á simátíme'a sune. Sáwí'a owé sé'a ¹³ afora'á aráátimiyasa mintántáákóní áwáuma awánasuwesa kouwerésa ¹⁴ sámó kain-áémpá'á taméranawe. Mindásafesa sésa túmó waésamo pukésara úmimo mémpinkemba íyá-fasinewana Káráísiti sán-kátinkainiye

wésewe.

¹⁵ Mindásafe'a káráwiye'a sáwí-imayaamo arááíwáéwimo ontembá ímba íyamba kawé'-ímáyáa wée'a méraaro. ¹⁶ Káfé'a kentááfá'á umbai-tántáá'ó wéraintafe'a Maníkómpá'á tíyantafe'a úwoi máúnafo sé'a Maníkóní kísau máéro. ¹⁷ Mindásafe'a ímba sáwí-imayaa é'a Fasi'aénkómbó arááímo táínda-i'a úmai méraaro.

¹⁸ Mindásafe'a sáwí'a ónááfo uwóí'o on-dómbá né'a uwóí'a únafo sé'a Maníkóní ámútanko kentááfímbá óraa'a uwásinkainkwae sé'a méraaro. ¹⁹ Kempímbá Maníkón-aai aúfáífimba agaimakáan-aaima sé'a imá wése'a Fasi'aénkóntáfé'a tirumpímbá aamoí wée'a imá seró. ²⁰ Fasi'aénkó Ísu Káráísitini fasi'aéntáfé'a imáyáa wée'a seyaafá-tántáátáfé'a Maníkó kentáásifowampa'a súwima símae'a íyóro.

Aarakwá-táái.

²¹ Kembiwí Ísu Káráisitín-awí'a mósá wémare'a Ísun-akúní'a úmai mé'a minákúmpákén-kwáásí táái ísáaro. ²² Aaresómbá ísáaro. Fasi'aénkón-aaimo wéisaanten-úmai kentuwaai-táái ísáaro. ²³ Ísu Káráisitimo wení waásiya'o káráwiyainten-úmai waaimá kentuwaainín-tónká'á káráwiyoro. Káráisiti wení waási kawé'-ámpá'á métínkaraiye. ²⁴ Ísu Káráisitini waásimo wenááimo ísáanten-úmai aaremá seyaafá-tántáátáfé'a kentuwaai-táái ísáaro.

²⁵ Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tíménamo miwísáfénawe sénamo pukáinten-úmai miyáumai waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. ²⁶ Ísu Káráisiti wení waási nontámbá kawé'á uwátinkena wenááisamba Maníkóndé-i'a uwátinkaindasafena ²⁷ wení waási kawé'á ésa miwífimbá sáwí-aaima ímba wérainana fí'onka'ma'mai-sasa'o uwátinkaindasafena pukáiyé. ²⁸ Miyáumai Ísu Káráisitimo wení waásimo arumbó tímíntemba waaimá kentuwaainíntómbá tirumbá tíméro. Waási kentúsafesamo imáyáamo onten-úmai kentuwaainíntón-ímáyáá oro. Tuwaainíntón-ímáyáámó onten-úmai kesáfé-ímáyááwára'á wéowe. ²⁹⁻³⁰ Waási kentúwawaatafesa ímba tíyántafesamo ombá kawé'-úmai káráwiyesa tómbá námaesa wéiyowe. Kesáá Káráisitini waási-i'a éta wenáúwawaakaamba únansa póna wemá miyáumai kentáará'á kawé'-úmai káráwiyaiye.

³¹ Naaófá'á Maníkón-aai aúfáífimba agaimaréna séna

mindásafena waaigómó imbá anófowi

tiyuwéna awaainínkóe'a taankarotámai

mimbórá-túwawaa'a ma'maésarai méraaye siyáiyé.

³² Minááífimbá moórá óraa'-aaimo wéraimba minááígóní áwáuma maarán-iyé. Ísu Káráisitiyé wení waásiyé moórái'a úmai méraawe siyáiyé-imayaa wéune. ³³ Ímba mindásafena aantemba

siyáifo kembiwímó kesáfé-ímáyáámó ontembá
kentuwaainintón-ímáyáá oro. Aaresómbá
kentuwaai-táái ísáaro.

6

Tinófoiye tíráá'marin-taai.

¹ Iyámpóísomba ísáaro. Fasi'aénkóní iyámpóí-i'o on-
táfé'a kentinófoi-taai ísáaro. Miyámó iyamba mindá
kawe'án-iyé. ²⁻³ Naaófá'á Maníkó áamáamba séna
kentinófoi-tuwi'a óraa'an-oro
aifa'á símai fasi'ámakaintafena séna
miyámó é'o é'a kawe'-úmai
ayáátáaka'a marará'á méranaawe
siyáiyé.

⁴ Iyámpóí tifoísái ísáaro. Kentí iyámpóíya'a kawe'-
úmai káráwiyewana miniyámpóí tirunkó ímba sáwí'a
ína'a Fasi'aénkó Ísun-aai simátíma'mae'a wéiye'a arupíse
uwátinkaiyasa óraa'a ónááwe.

Kísau-waasiye miwítí kawáá-wáásíté-taai.

⁵ Wayó-kísáúmó máén-kwaasi ísáaro. Ísu Káráísitin-
aaimo ísáánten-úmai kentí óraa'-waasi-taai isé'a táátafe'a
é'a tiyákáímó wétaamba kentí óraa'-waasiti kisausafe'a
ímba kae'-ímáyáámó iyamba miwí táái ísáaro. ⁶ Miwí
túranka'a aamoí uwásinkaiwae aantentafe'a ímba miyán-
káwé'ó iyamba úwoi-kanaawara'a miyán-káwé'á wée'a
Ísu Káráísitini kísau-waasi ontáfé'a Maníkómbó arááimo
táinda-i'a úmai kawe'án-oro. ⁷ Kesí óraa'-waasiti kísau
aantemba ímbanifo Fasi'aénkóní kísau-waasisa úne sé'a
tirunkó kawe'á wéina'a kísau máéro. ⁸ Maanááímá
ímáyáan-oro. Wayó-kísáúmó máén-kwaasiye miwítí
óraa'-waasiye kawe-kísáúmó wémaentafena Fasi'aénkó
kawe'-mékámbá timíníye.

⁹ Wayó-kísáúmó máén-kwaasiti óraa'-waasi ísáaro. Kentí wayó'ó wéon-kwaasiya'a kawé'-úmai káráwiye'a ímba inkaisíyan-aaima wésimatime'a maarán-ímáyáán-oro. Miwítí óraakowe kentí óraakowe mimbóráwígó éna wiyómpa'a ména ímba tuwínkaa'-úmai-meyamba timínífo arupise úmai-meyamba timíníye.

Fasi'aénkóní fasi'aénká'á méraaromo siyáin-aaí.

¹⁰ Maanááímó simátíménda ísáaro. Fasi'aénkóe'o kááisamaimo méraamba wení fasi'aémbá wétimisa'a fasi'ámai méraawe. ¹¹ Waántáwanko tafisímai karo'á simátiyuwaifainifo fasi'ámai méraiyantafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímímba máero. ¹² Ímba marapákéndámúró-wáásísé'-aantemba tiyéwata kumeu'-áémpá'ó káráwiyaawiye waántá-waasiye sáwí-fasi'aenkwarawiye miyá-sáwí'ó owíséta tíyáano. ¹³ Mindásafe'a tiyái-tántáá'ó Maníkómó tímímba káfé'a maiyé'a sáwí-kanaamo tinda fasi'ámai mé'a ímba waántáwankon-aaisafe'a ewé sé'a ímba inkaisé'o kóiyamba fasi'ámai méraaro.

¹⁴ Miyáumai to'mayaa uré'a méraaro. Tú'wáánkaumo uráantemba érai'-aaima tirumpimbá ta'ótóráaro. Wenómbó fafériye'o méraantemba arupise úmai fasi'ásuwe méraaro. ¹⁵ Tísamaimo ánáan-kwiye'o nóntemba ásé-aaí tasí wéuwatinkain-aaima kosimátíméro. ¹⁶ Wenómbó fafériyaawanamo paroigómó túfimbo ímbo táféráintemba Maníkón-aaí ta'ótokewana waántáwankon-aaigo ímba túfimba táferainiye. ¹⁷ Ti'nónká'ó kámo'o wimáímó káráwiyaanten-úmai kawé'-ámpá'á métinkena wégarawiyiye. Paepáétambo túfimbo waantáfaénten-úmai Maníkóní ámútanko wenááimo siyáimba kosimátimiyasa minááígó tirumbá faiyaráiniye. Miyáumai Maníkómó tímímba maiyé'a to'mayaa úmai méraaro. ¹⁸ Maníkóní ámútankoni

fasi'aéntámbá inai'fínkémbá Maníkó wétuwa'nai-intafe'a áisai úmae'a íyóro. Miyámó íyantafe'a ímba fí'o-fi'on-imayaa é'a Maníkóní waásisafe'a seyaafá'á inai símae iyé'a ímba ifátuwe'a ¹⁹ kentáfé'wara'a súwa'nai e'a inai seró. Ásé-aaimo simátíménda Maníkó aaí simínana ímba sáá'a ína'a afora'á simátime'a Maníkómó aúpá'ó makáin-aaima afora'á simátimenaumpo mindásafe'a súwa'nai e'a inai

seró. ²⁰ Minááímó simátíméndasafena Maníkó íyáfa-sisinkowa'a simátimewandarakemba aaisambá sésa ándá-fa'a másínkaraawe. Ásé-aaimo simátimunda mindá kesí kisauman-ifo mindásafe'a súwa'nai e'a inai síyana ímba sáá'a ína'a simátíméno.

²¹ Kemó mé'o wéunda-aaima isáíyantafe'a moóráwigon-awi'a Tíkíkaasi kosimátiminiye. Wemá kentáásí waási Fasi'aénkóní kísau-waasi póna ímba tuwéna kawé'-úmai méraiye. ²² Tíkíkaasimba ai'maráúnana kentópa'a wémena kentáásáái kosimátimena kentí imáyáa kofasi'átinkaina'a

fasi'ámai méranaawe.

²³ Kesí waásisono. Maníkó kentáásifowawe Fasi'aénkó Ísu Káráisitiye'a kááísamai méraawi tirumbá wétimesarai faruaru wéuwatinkaayantafe'a

inaí sune.

²⁴ Fasi'aénkó Ísu Káráisitimbo tirumbó wéamesamo ímbo aúwáán-kwaasi Maníkó úwoi wétuwa'nai-intafe'a inai sune.

Kemá Póro sún-da-aaí tai'áiyé.

Aú-aaí símai kááísamakain-aaí
The New Testament in the Awiyaana language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Awiyaana
copyright © 1984 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Awiyaana

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-08-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 12 Mar 2019 from source files dated 5 Mar 2019

0dda5aa4-c019-59cf-b9ee-e1fd4762d49c